

گزارش‌های ناشنیده‌ای از تاریخ جابه‌جایی سر مبارک امام حسین(ع)

طاهر الهاشمی عضو شورای جهانی اهل بیت و یکی از فعالان شیعه در مصر، در میزگردی، تأکید کرد که اگر قیام امام حسین، به عنوان اولین شورش بر ضد ستمکاری و خودکامگی اتفاق نمی‌افتاد، مجالی برای استمرار و پایداری دین نمی‌ماند.

طاهر الهاشمی عضو شورای جهانی اهل بیت و یکی از فعالان شیعه در مصر، در میزگردی، تأکید کرد که اگر قیام امام حسین، به عنوان اولین شورش بر ضد ستمکاری و خودکامگی اتفاق نمی‌افتاد، مجالی برای استمرار و پایداری دین نمی‌ماند. وی توضیح داد که گرچه مصری‌ها این روزها را به مناسبت رسیدن سر مبارک امام حسین علیه السلام به قاهره جشن می‌گیرند، اما بیشتر آنان بر این باورند که جشن این ایام به منظور گرامیداشت سالروز میلاد سرور جوانان اهل بهشت است. وی از اندیشمندان خواست که این موضوع را برای توده‌های مردم بشکافند تا حقایق تاریخی آشکار شود و از جانب مخالفان اهل بیت(ع) اطلاعات خطایی به میان مردم راه نیابد.

به گزارش الیوم السابع این نشست به مناسبت گرامیداشت یادمان رسیدن سر امام حسین(ع) به مصر در آخرین سه‌شنبه ماه ربیع‌الثانی سال 548 هجری به دست وزیر صالح الطلائع بن زریق و بدرالجمالی فرمانده سپاه برگزار شده بود، و الهاشمی که در این میزگرد سخن می‌گفت، افزود: اگر مردم به راه و روش اهل بیت علیهم‌السلام چنگ می‌زدند، هیچ اختلاف و شکافی میان افراد امت اسلامی رخ نمی‌داد و هیچ آسیب و فتنه‌ای پدیدار نمی‌شد؛ زیرا اهل بیت پیامبر تبلور اسلام ناب محمدی هستند.

در همین نشست، اندیشمند اسلامی، دکتر محمد السقاف یادآور شد که در خصوص جابه‌جایی سر مبارک امام، چهار گزارش در دست است که مشهورترین آن‌ها از برگردانده شدن سر مبارک به کربلا در سال 61 هجری همراه حضرت زینب حکایت دارد.

به گفته وی، روایت دوم را برخی از تاریخنگاران شام و عراق گفته‌اند که وقتی سر مبارک در شهرها گردانده شد، یزید بن معاویه فرمان داد تا آن را در زرادخانه کاخ سبز دمشق در صحن مسجد اموی بگذارند، پس از آن، سلیمان بن عبدالملک بن مروان دستور دفن آن را صادر کرد؛ زیرا نقل است که پیامبر اکرم به خواب وی آمد و او را به دلیل پیدا بودن چهره امام حسین و بی‌احترامی به آن و باقی ماندن در خزانه جنگ‌افزارها سرزنش فرمود. حدیث شریفی است که پیامبر می‌فرماید: نسل همه آدمیزادگان از صلب ایشان است، و با اشاره به علی (ع) چنین روشنگری می‌کند که - به جز خودم که نسل من از وی است. حدیث دیگری هم در منابع آمده است که: نسل همه آدمیزادگان از صلب ایشان است، به جز این دو - یعنی حسن و حسین که در خانه حضرت بودند - که من پدر و اصل و ریشه آنان هستم. بدین گونه بود که سلیمان دستور داد تا سر مبارک امام در جامع اموی دمشق دفن شود.

وی در ادامه سخنان خود به روایت سوم اشاره کرد که مورخان مصری آغاز عصر مملوکیان آن را آورده‌اند، و مقریزی در زمان الظاهر بیبرس حاکم وقت مصر نقل کرده است که همزمان با روزگار فاطمیان، و رسیدن صلیبی‌ها به سرزمین شام، سر مبارک در عسقلان فلسطین مدفون بود، و فاطمیان از بیم اهانت به مقام حضرت، آن را در صندوقی از جنس آبنوس که بر آن عباراتی در مدح اهل بیت منقوش بود، به مصر آوردند و مصریان را فرمان دادند تا آخرین سه‌شنبه ماه ربیع‌الثانی سال 548 هجری، همگان با جامه‌هایی سیاه به استقبال سر مبارک امام حسین (ع) تا «العریش» بیرون آیند.

گزارش چهارم که روایتی آکنده از تردید است، به احمد بن تیمیه برمی‌گردد که اصرار داشته است با اجماع مسلمانان بستیزد و به همین منظور به مصر آمده و گفته است که شاید در این نقاط [العیاذ بالله] سر حیوانی در خاک باشد. این همان سخنی است که سلفی‌های تکفیری کنونی هم بر زبان می‌آورند. او با استشهاد به این که حضرت زینب(س) نه به عراق، بلکه به مدینه بازگشته است، این روایت شاذ را مطرح کرده که سر امام در مدینه منوره مدفون است.

دکتر محمد السقاف تأکید کرد که تاریخنگاران مصری، گزارش مقریزی را درست‌تر از دیگر روایات می‌دانند و او نیز شخصاً به این سخن اعتقاد بیشتری دارد، اما بر این باور است که در روزگار فاطمیان مراسمی برای رسیدن سر مبارک برگزار نمی‌شده، بلکه مشهور آن است که در آن زمان تنها برای چند مناسبت، از جمله میلاد پنج تن آل کساء، شهادت امام علی، شهادت امام حسین، و عید غدیر در 18 ذی‌الحجه که روز نصب امام علی به خلافت است، آیین‌هایی برپا می‌شده، اما در آن زمان، سخن از هیچ مراسمی خواه جشن و خواه سوگ، برای رسیدن سر مبارک در میان نبوده است.

وی افزود که صالح الطلائع (ابن زریق) آخرین وزیر دولت فاطمیان از خلیفه فاطمی خواست که سر مبارک در مسجد موسوم به صالح الطلائع در منطقه (الدرب الاصفی) در جمالیه قاهره دفن شود، اما پس از آن، با فروپاشی دولت فاطمی و برآمدن ایوبیان،

سلطان ناصر صلاح الدین ایوبی آن را به کاخ زمرد که محل کنونی مشهدالحسین در «حیّ الحسین» است انتقال داد.

سخنران دیگر آقای الکاف بود که به اعتقاد او، در عهد صلاح الدین ایوبی جنایتی رخ داد و موسی بن میمون وزیر، با اشاره صلاح الدین که به وی گفته بود صالح الطلائع آگاه‌ترین کس به جای گنجینه‌های فاطمیان است، در جست‌وجوی گنجینه‌های بازمانده از آنان برآمد و صحن مسجد صالح در منطقه جمالیه را زیرورو کرد و چون چیزی نیافت، حلقه‌ای آهنین بر گردن او انداخت و بدین سان او را به شکنجه کشید. وی در این کاوش خود چیزی جز سر مبارک امام حسین پیدا نکرد، لذا همان را بیرون آورد و صلاح الدین دستور داد که آن را در «باب الاخضر» کاخ زمرد به خاک بسپارند که در آن زمان ویرانه‌ای بیش نبود. الکاف در ادامه یادآور شد که با این حال، شکنجه‌های سخت با حلقه‌هایی از جنس آهن، هیچ تأثیری در صالح الطلائع نگذاشت، و این جابه‌جایی هیچ آسیبی به سر مبارک امام حسین وارد نیاورد.

الکاف افزود: با روی کار آمدن الظاهر بیبرس مملوکی که تحت تأثیر آموزه‌های امام سید احمد البدوی از دوستداران اهل بیت(ع) بود، دستور داد تا حرمی برای امام حسین برپا گردد و دو تن از بازماندگان سالخورده فاطمی نیز از زندان آزاد شوند. وی همچنین با اشاره به این که صلاح الدین به جایگاه تاریخی و علمی الازهر بی‌احترامی روا داشته، آن جا را که به اصطبل برای نگهداری اسب‌ها تبدیل شده بود، پاکسازی کرد و در میدان «البساتین» قاهره مسجد امام شافعی و یک مدرسه وابسته به آن ساخت.

وی گفت: صلاح الدین با این که حمام‌های عمومی را به صورت رایگان بر روی مردم گشوده بود، اما با برپایی آیین‌های مناسبتی مربوط به اهل بیت(ع) سر ناسازگاری داشت، و در روزهای سوگواری اهل بیت(ع) هم‌چون عاشورا جشن می‌گرفت و شهر را آذین می‌بست و سفره معروف عاشورایی می‌انداخت.

الکاف در پایان سخنان خویش، امام حسین را پرچمی افراشته در برابر ظلم و ستم و چشمه‌ای لایزال برای همه ارادتمندان دانست، و خاطرنشان کرد که در طول تاریخ، همواره مردمانی از سودان و لیبی و شام و گروهی از صحرانشینان برای شرکت در آیین‌های انتقال سر امام حسین شرکت داشته‌اند.

شیخ نادی البدوی هم در این نشست روایتی از امام جعفر صادق علیه‌السلام خواند که فرمود: امر ما را زنده کنید، خداوند هر که امر ما را زنده دارد، مورد رحمت خویش قرار دهد. وی روایتی دیگر را نیز خواند که: هر که امر ما را زنده دارد، در روزی که همه دل‌ها می‌میرند، دلش نخواهد مرد. او با خواندن این دو حدیث افزود: زنده کردن امر حق از سفارش‌های قرآن کریم است که فرمود: در قصص ایشان پندهایی برای خردمندان است، و ادامه داد که اکنون جز با احیای امر اهل بیت علیهم‌السلام، امت اسلامی از غرق شدن در فتنه‌های ویرانگر رهایی نخواهد یافت. سرزمین مصر از جانب همه مرزهایش در محاصره خطر است؛ و درس‌آموختگان دجال فتح آن را برگ برنده خود می‌دانند و اگر این کشور به دست گروه‌های هواپرست تروریستی بیفتد، همه امت اسلامی به سقوط کشانده می‌شود... و سوگمندانه باید گفت که امروزه اهانت به اهل بیت(ع) نشانه کسانی شده است که با شخص رسول خدا صلی الله علیه و آله دشمنی می‌ورزند.

او در پایان تأکید کرد که هر کس علی بن ابی‌طالب علیه‌السلام را مورد نکوهش قرار دهد، با حکم خدا مخالفت کرده و با اهل بیت پیامبر به دشمنی برخاسته است؛ بی‌تردید کسانی که این رفتار را دارند، از سنت اهل هواپرستی و تعصب‌های کور و گناه پیروی می‌کنند.